Anul IV. — Nr. 6 15 Noemvrie 1940

ÎNSEMNĂRI SOCIOLOGICE

Director: TRAIAN BRĂILEANU

CUPRINSUL

ARTICOLE

Ernest Bernea . . . . . Despre bucurie
George Macrin . . . . . Muncitorul legionar
C. Atanasiu . . . . . Capitala ţării
Ing. I. Fotiade . . . . . Intreprinderea-familie
Mircea Mateescu . . . . . Civilizaţie şi tradiţie

REVISTA CĂRŢILOR

W. Krugmann, Südosteuropa und Grossdeutschland... *(C. J.)*

REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA:
BUCUREŞTI, strada Atena 27
Telefon 5.86.74 (orele 12—13 şi 19 — 20)

7 Lei Exemplarul

www.dacoromanica.ro

Apar de două ori pe lună

Abonamentul pentru 1 an . . . . . Lei 150
Exemplarul . . . . . „ 7

Fiecare număr va avea cel puțin 32 pagini
Manuscrisele nu se înapoiază

Inscris la Tribunalul Ilfov, Secția I. Nr. 70/1940

www.dacoromanica.ro

ANUL IV. Nr. 6 15 Noemvrie 1940

Însemnări Sociologice

Director: TRAIAN BRĂILEANU

Despre bucurie

Bucuria este ca şi tristeţea, o stare des încercată de om fără ca din aceasta să nască o cunoaştere a ei precisă. Bucuria în înţelesul cel mai obişnuit al cuvîntului este o stare morală de satisfacţie care decurge din împlinirea unei dorinţe, din ducerea la bun sfîrşit al unui lucru. Bucuria este un rod al înfăptuirii în sensul voinţei noastre; ea este legată deci şi de libera voinţă. Omul nu se poate bucura dacă a isprăvit ceva împotriva dorinţei sale.

Acesta ar fi înţelesul ei cel mai larg şi obişnuit. Ce înseamnă bucurie în înţeles ontologic? Ce valoare morală are ea?

Bucuria este o stare de împlinire, o stare efect al găsirii sensului vieţii de astăzi. Cînd existenţa noastră lumească ajunge să-şi cîştige un rost şi un înţeles, cînd suntem în stăpînirea unor realităţi temeinice şi cucerim ceeace sufletul însetat mereu dorea să capete, atunci suntem cuprinşi de bucurie; ea este un punct final al stărilor noastre de căutare şi înfăptuire. Dorul şi tristeţea, deşi în chipuri deosebite dovedesc că suntem în lipsă. Bucuria dimpotrivă înseamnă *plinătate*. Cînd bucuria apare, dorul şi tristeţea sunt deja consumate.

Bucuria este o stare de plinătate a fiinţei noastre; aşa se înfăţişează, aşa este şi în fond. Bucuria înseamnă trăire deplină, ea este expresia vieţii totale. Trăire deplină şi cîntec interior luminat. In bucurie omul este în cîştig, este bogat, este încărcat pînă la revărsare. Marile bucurii sunt adevărate revărsări. In aceste momente de trăire intensă şi integrală se spune că cineva „plînge de bucurie". Valurile bucuriei depăşesc uneori puterea de cuprindere a sufletului omenesc.

www.dacoromanica.ro

Bucuria n'ar putea fi adevărată împlinire şi nici bogăţie dacă nu ar avea un sens pozitiv. Ea este un cuprins pozitiv al existenţei noastre. Nu orice direcţie a făpturii noastre libere ne duce la bucurie, nu orice dorinţă împlinită ne pune în stare de a ne bucura. Pentru a ajunge aci trebue să făptuim în sensul luminei, adică în sens creator. O nouă însuşire ţine deci nesdruncinat de bucurie şi anume: curăţenia, puritatea. Gîndul şi fapta noastră trebue să izvorască din adîncimile cele mai neîntinate, din izvoarele cele mai curate ale omeniei. Omul păcătos, cel ce porneşte să facă rău, chiar dacă doreşte liber, chiar dacă-şi duce lucrul început la capăt, nu se poate bucura. Nu se poate bucura pentrucă nu-i îndeajuns să termini ceva, ci e absolut necesar să duci la *bun* sfîrşit.

Bucuria *înfrumuseţează* omul. Bucuria înfrumuseţează: e lucrul cel mai de dorit al fiinţei noastre. Plinătatea bucuriei şi puritatea ei fac ca omul să trăiască o stare de plăcere; de plăcere superioară, spiritualizată. Bucuria vine ca o lumină binefăcătoare, ca o încîntare a existenţii atît de încercată a omului. Cine a trăit cu adevărat marile bucurii, mărturiseşte această *abundenţă de lumină şi cîntec.*

Bucuria înseamnă *desfătare* adică, tămăduirea rănilor neputinţei şi luptelor noastre, mîngîierea sufletului care a tînjit şi a biruit, desfătare în înţeles de luare de contact cu valori nepieritoare, de trăire în adevăr şi frumuseţe.

Bucuria aduce *pace.* Ce înseamnă aceasta? Pace sufletească, *împăcare.* Nu există bucurie fără împăcare. Dacă bucuria nu vine fără a găsi un sens vieţii, fără a prinde firul existenţii noastre, în chip firesc ea aduce pace lăuntrică, adică împăcare cu lumea şi cu sine însuşi. După cum frumuseţea bucuriei constă în plăceri spiritualizate şi în desfătare, tot astfel pacea ce o aduce cu sine constă în echilibru şi armonie. Aceasta înseamnă pacea bucuriei. Omul care a prins sensul vieţii sale este o fiinţă echilibrată, adică bine alcătuită, stăpînă pe cugetul şi fapta sa. Viaţa acestui om nu are negură şi nici neprevăzut. El trăeşte plin de încredere.

Bucuria cuprinde în realităţile ei şi armonia elementelor, adică un fel firesc şi organic de viaţă lăuntrică, o cunoaştere a unităţii. Armonie înseamnă o minunată îmbinare a tot ce există într'o singură unitate, într'un întreg viu. Pacea bucuriei vine din echilibrul şi armonia interioară din găsirea unui sens existenţii morale.

www.dacoromanica.ro

O lămurire este necesară după această expunere. Deseori se confundă bucuria cu fericirea. Cu toate că sunt asemănări între aceste două stări, ele nu sunt acelaş lucru. Bucuria este legată de viaţa noastră aci ; este însăşi esenţa, floarea ei atît de căutată. Fericirea este legată de viaţa de dincolo, viaţa a cărei stare poate să fie. Bucuria există în timp pe cînd fericirea se află în afara timpului, în eternitate. Bucuria şi fericirea ţin de două realităţi, de două naturi deosebite şi de doi termeni ai existenţii noastre. Un om printre noi, aci, nu poate fi fericit ; fericirea e o stare cerească, o stare a trăirii *totale* în Dumnezeu şi lumea spiritelor.

Un om de-al nostru, un om pămîntean poate avea bucurii. Am spus : un om poate avea bucurii ; o deosebire concretă, cerută de realităţi. Bucuriile pot fi mai multe ; după obiectul şi adăptarea lor. Sunt bucurii izvorîte din transfigurarea vieţii noastre de aci, bucurii ale dragostei, ale rugăciunii, ale cunoaşterii, ale frumuseţii. Fericirea nu poate fi decît *una :* aceea a cerului luminat, lăcaş de suflete pure şi desăvîrşite.

Bucuria este starea morală de apropiere a permanenţelor. Ea este o treaptă morală superioară, este un moment de creştet al frumuseţii de aci. Bucuria nu înseamnă fericire, ci o lumină reflectată a acesteia, o dovadă că sunt realităţile superioare, permanente, prin care fiinţa noastră îndurerată nădăjdueşte şi pe care bucuria le face cunoscute. Sensul că aci stă.

Marile bucurii fac ca omul, aşa mic şi slab cum e, să simtă toată străşnicia şi veşnicia fiinţei lui Dumnezeu. Bucuria ne înalţă pînă în porţile cerului.

Cît de umană este bucuria ! Cît de bogată şi înoitoare este ! Cînd omul e stăpînit de bucurie toate frămîntările vechi se topesc ; durerea se astîmpără, incertitudinele dispar. In bucurie omul trăeşte o frumuseţe senină şi o armonie deplină. Legăturile se întăresc, cugetul se limpezeşte, inima creşte.

Bucuria adevărată înseamnă îndemn, înseamnă elan, înseamnă rugăciune. Bucuria e un semn că în fiinţa noastră sunt frînturi de cer. Increderea şi frumuseţea de aci, sunt căpătate pe calea bucuriei.

Vaslui, Maiu 1939

ERNEST BERNEA

www.dacoromanica.ro

Muncitorul Legionar

O revoluţie numai atunci aduce dreptate, echilibru social, cînd porneşte de la schimbarea înspre bine a omului. Ceeace hotăreşte cumpăna dreptăţii nu sunt teoriile sau doctrinele fluturate de oameni, nu sunt programele, fie că ele se numesc democratice, comuniste sau naţionaliste, nu este nici numele formei de Stat, ci mai întîi vrednicia oamenilor, cari sunt puşi să stabilească ordinea socială.

Ceeace hotăreşte în toate împrejurările este omul, iar valoarea omului se caracterizează prin credinţa, hotărîrea şi prin atitudinea pe care o ia omul faţă de lucruri, faţă de viaţă şi de moarte sau cu alte cuvinte de *concepţia lui despre lume şi viaţă.*

Revoluţiile naţionaliste de renaştere a Europei, au adus ordinea, mulţumirea, puterea şi dreptatea pe care nimeni nu a putut-o da pînă azi popoarelor, pentrucă au pus la temelie două lucruri şi anume: *a)* o nouă concepţie de viaţă pentru tot poporul şi *b)* au găsit mijloacele cele mai bune pentru a alege din mijlocul poporului, pe cei cu adevărat vrednici pentru a conduce, au găsit mijlocul de a face şcoala şi selecţia elitelor.

Muncitorimea din toate ţările a trăit pînă acum în necontenite frămîntări, a îndurat mai mult decît ori cine, pe spatele ei s'au zidit palate pentru alţii şi s'au sprijinit toate huzuririle lumei şi n'a putut cu tot sîngele vărsat să cîştige dreptatea pe care o merită, pentru că de o sută de ani a luptat pe un drum greşit. Pentru că din vina conducătorilor ce i-a avut, muncitorimea nu s'a putut ridica din mocirla sufletească a burgheziei capitaliste, care a exploatat-o pînă azi. Pentru că cu toată lupta care a dus-o pentru dreptate nu şi-a găsit un conducător adevărat care să ridice sufletele muncitorilor la înălţimea dreptăţii pe care o cereau şi nu şi-a pus problema soluţionării unei elite adevărate. Muncitorii rămînînd cu sufletele în mocirla democraţiei, la concepţia de viaţă a democraţilor, şi fiind mereu vînduţi de conducători, nu au putut cîştiga nici o victorie durabilă.

Concepţia despre lume şi despre viaţă a burgheziei din veacul trecut, este aşa zisa concepţie materialistă: oamenii vedeau în lume numai bani şi mizerie. Fericirea consta în bogăţie şi plăceri lumeşti. Scopul vieţii este după materialişti de a obţine plăcerile lumeşti. Şi pentru a le obţine nu e nevoie de

www.dacoromanica.ro

cinste, de muncă, de onoare, toate mîrşăviile dacă pot aduce plăceri sunt admise şi sunt drepte. Astfel burghezia exploatatoare vorbea în numele democraţiei, adică în numele poporului exploatînd pe de altă parte fără cruţare muncitorimea şi poporul. Şi pentru că popoarele cu toată răbdarea cu care îndurau, rîvneau din inimă să scuture jugul, să folosească singure rodul muncii lor, democraţiile tot cîntau mereu de „libertate" şi le exploatau în numele libertăţii, fraternităţii şi egalităţii. Orice încercare de a rupe jugul, era numită „luptă împotriva libertăţii". Pe de o parte democraţii îşi făceau socoteala că orice libertate haotică nu poate duce decît la haos şi în acest haos cine e mai puternic, cine e mai bogat, poate exploata în linişte. Deci cereau libertate absolută. Pe de altă parte însă cînd cei oropsiţi îşi strîngeau rîndurile, cînd muncitorii îşi cereau drepturile, democraţii se ridicau val vîrtej împotriva libertăţii de a se disciplina, care însemna: „readucerea barbariei evului mediu", „distrugerea libertăţii popoarelor". Dorul de libertate al muncitorilor era înfrînt cu tunurile. Democraţii vorbeau de „egalitate", dar asta însemna numai egalitatea cu cei mari. Nu era vorba de egalitate cu poporul de muncitori. Democraţii vorbeau de „fraternitate" dar fraţii erau numai bancherii şi exploatatorii francmazoni şi jidovi.

Pentru a face dreptate poporului deci, nu interesează în numele cărei formule se face dreptatea. Nu interesează cum vorbeşti despre dreptate ci cum o faci. Cînd e vorba de dreptate pentru cei mulţi, întrebarea se pune dacă oamenii puşi să o facă, dacă conducătorii trăesc cu tot sufletul pentru dreptate şi dacă sunt destul de vrednici, de hotărîţi, şi dacă au destul bun simţ pentru că mijloacele cele mai potrivite pentru a se face dreptate se găsesc întotdeauna, pentru cine e hotărît să o facă.

In schimb şi formulele cele mai bune sunt bune numai în mîna unor oameni buni. Din mîna celor răi nu poate eşi nimic bun. Ei compromit şi cele mai frumoase gînduri, în mîna lor se prăbuşesc cele mai frumoase planuri.

Democraţia nu a putut stabili o ordine socială stabilă, pentrucă a admis ca burghezia, destinată a fi clasa de mijloc, de comercianţi şi bancheri, să ia conducerea Statului, unde nu numai că nu se pricepe dar a devenit o clasă de conducători cari au transformat şi statul într'o întreprindere comercială pentru a o folosi personal. Aceeaş greşeală a făcut-o comunis-

www.dacoromanica.ro

mul care a căutat să aducă la conducere clasa muncitorească, îndepărtând-o de muncă şi de funcţiunea ei socială.

Politica muncitorimei fiind luată în antrepriză de socialiştii evrei, a fost dusă pe un drum de moarte. Pentru că rasa evreiască nu poate fi decît exploatatoare. Ea nu a fost nici odată în stare să lupte pentru dreptate. Evreul nu e capabil decît de ură, distrugere şi exploatare. Doctrina comunismului fiind făurită de evrei nici nu se putea baza pe dragoste, pe muncă şi pe onoare.

Dimpotrivă, Karl Marx vorbeşte numai instinctelor primare ale omului: „Proletari din toată lumea uniţi-vă, voi nu aveţi nimic de *pierdut*, nu aveţi decît de *cîştigat*".

Marx a înţeles foarte bine spiritul hrăpăreţ şi exploatator al democraţilor de pe vremea sa pentrucă acesta era tocmai spiritul jidovesc care cuprinsese toată lumea. Marx a înţeles ce vrea să spue libertatea democratică, pentrucă formula „libertate, egalitate, fraternitate" este de origină francmazonică şi jidovească, dar ca evreu nici el nu s'a putut ridica la o concepţie mai înaltă, creatoare de dragoste, nu a putut eşi din mocirla materialismului jidovesc. Ca evreu nu se putea ridica decît împotriva dragostei, uitînd de muncă şi onoare. Ca evreu nu se simţea legat cu nimic de odoarele pe care le-au moştenit popoarele din trecut, de istoria lor, de cultura şi de religia lor nu se simţea legat nici de munca lor. Deaceea s'a ridicat şi a cerut muncitorimii să distrugă toată moştenirea lăsată dela strămoşi. După Marx erau vinovate de nedreptatea ce se făceau muncitorilor, pînă şi zidurile de biserici şi mănăstiri clădite tot cu truda şi dragostea a miloane de muncitori. Marx a fost ca o fatalitate pentru muncitorime. Atît de mare era mizeria muncitorului încît nici el nu a putut înţelege că vina o poartă numai spiritul jidovesc de exploatare care cucerise pe conducătorii statelor şi pe slujitorii bisericii. La glasul lui Marx, spiritul jidovesc intra şi în mijlocul muncitorilor. Şi mai departe pentrucă jidanii nu au o ţară a lor şi sunt răspîndiţi pe tot pămîntul, Marx a cerut muncitorilor să se ridice împotriva tuturor Statelor şi să clădească un Stat jidovesc universal, în care neamurile cu deosebirile lor naturale, vor bîigui ca nişte turme imense păstorite de Israil. Marx nu a pornit lupta împotriva aşa zisei libertăţi democratice, dimpotrivă a susţinut-o, căci s'a dovedit, această libertate, a fi calea cea mai bună prin care o ceată bine organizată să poată manevra şi exploata în voie mulţimile oarbe.

www.dacoromanica.ro

Cele două concepţii aşa dar, capitalismul şi comunismul se aseamănă ca două picături de apă, pentru că pornesc amîndouă de la acelaş fel de a privi lumea şi viaţa. Ideia de temelie este *distrugerea şi exploatarea*. Arma cea mai întrebuinţată este *minciuna*. Democraţii şi comuniştii nu vorbesc decît de libertate, drepturi, fericiri viitoare cu toate bunătăţile pămîntului, ca şi cînd nu ar trebui să existe şi disciplină, datorii şi muncă. In statul democratic muncitorul devine sluga burghezului iudeo-capitalist, în Statul comunist e sluga veşnică a „tovarăşului" comisar evreu cocoţat în fruntea muncitorilor creştini, devine sluga veşnică a Statului, care stăpîneşte ca un capitalist mult mai puternic împotriva căruia nu există opoziţie.

Atît pentru exploatatorul capialist cît şi pentru comunist, singurul scop al vieţii sunt bunurile acestei lumi. Toate mijloacele pentru a ajunge la ele sunt bune. Lipseşte spiritul *de onoare*.

Atitudinea sufletească şi la capitalist şi la comunist, este *ura*. Ura între clasele sociale, ura între fraţi. Burghezul exploatator dispreţueşte tot ce nu este burghez. Muncitorul comunist urăşte tot ce nu e din acelaşi clasă socială. Munca însăşi e urîtă şi dispreţuită. Nu există în democraţie şi comunism o concepţie creatoare a muncii. Muncitorul comunist nu se mîndreşte cu munca lui, el visează mereu la huzururi şi la exploatarea altuia şi şi-ar schimba ori cînd locul pe un capitalist. Nu se va da nici cînd într'o parte de la bucuriile lumeşti.

Burghezul democrat dispreţueşte munca şi în special munca manuală este pentru el o ruşine. Muncitorul comunist simte apăsarea acestei ruşini. Lui însuşi îi e ruşine de munca lui, de opera mîinilor lui pe care e gata să o distrugă fără nici o remuşcare. Deaceea muncitorul comunist în loc să se gîndească la îmbunătăţirea muncii, se gîndeşte mai de grabă la acapararea posturilor de conducere unde crede că va scăpa de muncă. Ori, această atitudine sufletească e atît de distrugătoare încît împotriva ei a trebuit să ia măsuri însuşi statul comunist. Efectul acestei atitudini însă, a lăsat urme pentru totdeauna în statul comunist, unde în locul dragostei de muncă a trebuit să se declare munca obligatorie. „Cine nu lucrează nu are dreptul să mănînce" (Trotzki).

Dar asemănările între democraţia capitalistă şi comunism, merg şi mai departe în atitudinea faţă de biserică, de familie, de societate. Burghezul democrat nu iubeşte biserica, pentru

www.dacoromanica.ro

el nu există Dumnezeu. Pentru că nu are putere de credinţă, burghezul este laş şi slab sufleteşte. Chiar dacă se duce la biserică, o face ca fariseul, pentru a se putea arăta în faţa lumii cu putere de credinţă şi cu suflet mare.

Comunistul e mai sincer, el luptă împotriva bisericei pe faţă. El o declară de-adreptul că nu crede în nimic, de cît în bucata de pîine, care-l ţine de azi pe mîine. Părerea lui este, că între om şi animal nu e nici o dosebire decît că omul are raţiune. La muncitorul comunist nu e vorba însă de laşitate, sufletul lui e cuprins de ură. In el nu încape Dmnezeu, care e dragoste. Ura însă pe care jidanii au întipărit-o comunismului, face cu timpul muncitorimii o educaţie a laşităţii, care se întoarce întotdeauna împotriva comunismului. Ori unde s'au înfruntat naţionalismul cu comunismul, a învins întotdeauna naţioalismul, căci dragostea aduce pretutindeni şi curaj şi putere de jertfă mai mare. Ura jidanilor împotriva lui Hristos, a fost semănată în comunism. El s'a îndreptat împotriva culturii şi civilizaţiei creştine. A distrus opere cari nu se vor putea reface niciodată.

Pentru exploatatorul capitalist legăturile familiare sunt o povară. Copii şi mamele cer pîine, cheltuială. Familia nu e un lucru care poate fi exploatat, dimpotrivă, ea te exploatează. Chiar „burghezii buni", cari, „se gîndesc la copiii lor", iau toate măsurile pentru a avea cît mai puţini copii, pentru a le lăsa zic ei, o moştenire cît mai mare şi un trai cît mai fericit. Nu interesează dacă neamul moare din lipsă de copii.

Comunistul ajunge pe altă cale la distrugerea familiei. Familia e o pacoste pentru care trebue să muncească, un jug, care-l obligă ar zice Marx, să fie sclavul obiceiurilor trecutului şi care pentru că nu sunt jidoveşti, trebuesc desfiinţate.

Burghezul capitalist, vorbeşte de naţionalism şi de neam, dar nu le serveşte ci le exploatează. Comunistul luptă deadreptul împotriva neamului.

Aşa dar, în atitudinea lor faţă de toate aspectele vieţii, burghezul exploatator nu se deosebeşte de comunist, de cît în formă. In fond ei sunt doi flămînzi care se războiesc pentru aceiaşi bucată de pîine.

Deaceea azi, cînd popoarele se ridică şi-şi cer din nou dreptul la viaţă, atît capitalismul exploatator cît şi comunismul distrugător, dispar pretutindeni în faţa marşului triumfător al dreptăţii. Toate crizele, toate nevoile din ultimul timp, toate suferinţele popoarelor şi în special cele ale muncitorimii,

www.dacoromanica.ro

îşi au originea în sufletele hrăpăreţe şi pline de ură ale burgheziei capitaliste şi ale comuniştilor.

Acolo unde s'a introdus ordinea naţionalistă a dispărut şi exploatarea muncitorului şi lipsurile şi crizele. A dispărut foamea şi mizeria pentru că a fost înlăturat exploatatorul burghez şi distrugătorul iudeo-comunist. Pe aceiaşi linie, pentru a păstra truda strămoşilor noştri, în faţa barbariei spiritului jidovesc, se ridică, zid pînă la cer, muncitorul legionar.

Muncitorul legionar are cu totul altă concepţie despre lume şi viaţă. Rostul acestei vieţi nu este numai să cîştige o bucată de pîine pentru a trăi de azi pe mîine. Muncitorul legionar se întoarce la cuvîntul Scripturei care spune: „Nu numai din mîncare şi băutură va trăi omul ci şi din cuvîntul lui Dumnezeu".

Tot omul are o datorie mai înaltă de îndeplinit în această lume. Pîinea cea de toate zilele? Este nevoie de ea! Fără pîine nu se poate. Viaţa muncitorului şi a familiei lui, trebue asigurată. Munca nu este însă numai un mijloc pentru a-ţi asigura viaţa cum pretinde comunistul. Munca este în primul rînd o luptă pentru neam şi ţară. Şi dacă e făcută cu dragoste fără gînd de răsplată, munca este mulţumire şi recunoştinţă faţă de Dumnezeu şi faţă de viaţă. Munca este onoare şi în acelaş timp cea mai frumoasă şcoală care ne înfrăţeşte pe toţi în jurul aceloraşi gînduri şi simţiri cari ne învaţă a fi mai drepţi şi mai buni, care ne face mai hotărîţi şi mai puternici.

Căpitanul ne-a învăţat să iubim fapta, să îndrăgim munca şi să ne mîndrim cu ea. Pentru că nimic pe lume nu se face fără luptă şi fără muncă. Muncitorimea legionară luptă deci pentru a înrola în frontul muncii pentru ţară pe toţi romînii, nu pentru a fugi ea însăşi de muncă. Muncitorul legionar se ridică puternic, gata de a înfrunta orice piedică, gata de a intra în orice luptă pentru dreptatea poporului romîn. Această dreptate nu este numai asigurarea dreptului la pîine, pentrucă dincolo de bunătăţile lumii acesteia, există un înţeles mai larg al dreptăţii. Viaţa celui ce a intrat în făgaşul luptelor pentru dreptate, nu se sfîrşeşte aici în cei cîţiva ani de viaţă pămîntească. Nici lupta nu se termină aici în această viaţă, ea continuă şi dincolo de morminte. Cei morţi păşesc în rînd cu cei vii, ei le dau pildă şi îndemn. Dreptatea pentru care se dă lupta, nu este numai a acelor vii ci şi a celor morţi şi a celor ce se vor naşte de acum înainte. Dreptatea este a neamului

www.dacoromanica.ro

întreg. Pentru aceasta muncitorul legionar stă neînfricat în luptă.

Moartea, numai moartea legionară
Ne este cea mai scumpă nuntă dintre nunți...

Muncitorul legionar s'a întors din nou către Dumnezeul părinților și s'a înrolat în oastea dreptății, nu pentru azi sau pentru mîine ci pentru vecii vecilor. El a pornit pe drumul hotărît de Dumnezeul neamului nostru.

Muncitorul legionar nu trăește singur, izolat, ci într'o familie românească. El nu trăește în comunism ci în comunitate. El crește și trăește sub ocrotirea obiceiurilor străbune. El nu distruge familia ci pășește la întărirea ei. El înțelege că cine are o familie mai numeroasă, trebue să i se dea și putința de a ocroti și că aceasta este în primul rînd o datorie față de neamul întreg. Muncitorul legionar nu luptă în numele urii ci al dragostei. El știe că un neam este atunci mai puternic, că un popor e atunci mai ocrotit împotriva exploatărilor și nedreptăților, cînd este mai unit, cînd are o credință și un singur steag.

Muncitorul nu numai că nu-și poate cîștiga dreptatea sa de cît în cadrul dreptății neamului, nu numai că pentru dreptatea lui, după vorba Căpitanului, „nu poate sfărîma în bucăți dreptatea omului", pentru a deveni el exploatator în locul capitalistului, el trebue să știe, că muncitorimea numai acolo și-a cîștigat dreptatea întreagă unde s'a dat lupta în unire cu tot poporul și pentru întregul popor. Acesta este înțelesul socialismului naționalist și legionar. Luptele dintre frați deci, luptele dintre clasele sociale, trebue să dispară. Muncitorul legionar face mai întîi parte din neamul românesc și numai pe urmă din clasa muncitorească. In numele neamului, nu în numele clasei sale, el se simte stăpîn în Romînia Legionară.

El știe că așa precum în trupul omenesc, durerea de la un singur organ cît de neînsemnat, o suferă tot corpul, așa și la un neam suferința celei mai mici părți din popor, o îndură tot poporul. Dreptatea deplină a muncitorilor nu se poate face îndepărtînd o clasă de oameni hrăpăreți și exploatatori și înlocuind-o cu o altă clasă care să devină conducătoare. Conducătorii trebue să fie cei capabili de conducere, aleși din toate clasele sociale.

De aceia muncitorul legionar se ridică, munte împotriva jidanului, pentru că știe cîtă durere și cîte lacrimi au vărsat nu numai muncitorii ci toate popoarele lumii, din pricina ace-

www.dacoromanica.ro

stei rase de oameni. El se fereşte şi de muncitorul evreu, pentru că ştie că oriunde s'au amestecat evreii, şi orice luptă s'a dat alăturea de evrei, nu au eşit decît înfrîngeri, — şi muncitorul romîn a hotărît să pornească pe drumul biruinţei. Lupta pe care trebue să o dea muncitorul, nu trebue îndreptată împotriva neamului ci împotriva leneviei, a destrăbălării, a luxului, a şmecheriei.

Dar pe lîngă legătura muncitorului cu familia, cu neamul şi cu pămîntul strămoşesc, deasupra tuturora stă legătura lui şi a neamului cu Dumnezeu. Legătura celor căzuţi, a martirilor cari au luptat pentru dreptatea şi mîntuirea neamului. El ascultă glasul pămîntului din care vorbesc oasele strămoşilor şi glasul cerului din care se aude porunca Căpitanului şi a martirilor legionari de a sta mereu gata de moarte în faţa tuturor puhoaielor de ură, de distrugere şi răzbunare pentru a da poporului acestuia de muncitori bătuţi de toate nevoile, dreptatea deplină. Muncitorul legionar trăeşte în Legiune, luptă şi moare strigînd „Trăiască Legiunea şi Căpitanul".

GEORGE MACRIN

Capitala ţării

Capitala unei ţări îndeplineşte un rol social cultural şi civilizatoriu de primul rang, şi de aceea ea exercită o atracţie fenomene de ordin sociologic.

Berlinul, Parisul, Viena, etc., participînd la făurirea culturei respective, nu pot fi despărţite de întreaga evoluţie a popoarelor în cauză, căci atunci nu ne-am putea explica multe fenomene de ordin sociologic.

Intemeiaţi pe aceste motive, să aruncăm o privire asupra capitalei noastre. Oraşul Bucureşti, datorită numeroaselor partide politice şi a regimului de dictatură, din ultima vreme, a experimentat felurite planuri de modernizare, care-l fac să aibă acest aspect de oraş neterminat, cu variaţii mari dela casa mică provincială pînă la blocul sgîrie nori.

Pornim dela un fapt recent şi sigur. In anul istoric 1938, Municipiul Bucureşti s'a considerat în neputinţă de a mai face faţă cheltuelilor şi a apela la stat pentru a fi salvat. In Martie 1938, Municipiul rămînea descoperit cu suma de peste două

www.dacoromanica.ro

miliarde de lei, rezultată din angajamente neacoperite. Din acest global exproprierile reprezentau circa 1.800.000.000 de lei, iar restul datorii către U. C. B., anuităţi ale împrumuturilor, antreprize, furnituri etc. In programul adoptat pentru anul 1938 se stabilise, faţă de marele datorii existente, să nu se mai facă exproprieri, să se oprească în special acele din Calea Victoriei. Dar, regimul de mînă forte, animat de dorinţa făuririi unui oraş modern, a continuat exproprierile după cum fiecare a putut constata.

In aceste vremuri, armata ducea lipsuri, iar frontierele erau ameninţate. Pînă şi Bolşevicii ne atraseră atenţia asupra acestei chestiuni, postul de radio Tiraspol semnalînd în propagandă comunistă, cheltuelile imense necesitate de dărîmăturile devenite celebre.

Spaţiul nu ne permite de a desvolta această parte a experienţei edilitare romîneşti, totuşi vom încerca să aducem o modestă contribuţie, făcînd unele propuneri cu un caracter urgent.

Dela început afirmăm că, nu ne ridicăm contra înfrumuseţării capitalei noastre, mai ales acum, cînd o linişte relativă a venit; dorinţa noastră este să se introducă o cît mai bună gospodărie la Municipiul Bucureşti.

Pentru a dovedi obiectivitatea cu care ne-am înarmat pentru a judeca chestiunea, recunoaştem că străduinţa romînească a avut de luptat cu o greutate, anume mica impunere comunală, ce revine locuitorilor din Bucureşti. O comparaţie cu alte capitale ne-ar lărgi orizontul, bineînţeles că ea trebue făcută, ţinînd seamă de proporţia populaţiei şi de valută.

Incasările efective ale impozitelor percepute de Muncipiul Bucureşti, au variat în timpul dela 1930 la 1938 între 1230—1945 lei de cap de locuitor. Putem considera — după unele calcule făcute — ca medie, suma de 1889 lei de cap de locuitor.

Comparaţia cu alte oraşe după aceleaşi calcule, dă următoarea situaţie:

Oraşe	*Cap de locuitor In Lei*
Bucureşti	1889
Lyon	3290
Marsilia	4066
Roma	4851
Bruxelles	9093
Paris	9532
Leipzig	12353

www.dacoromanica.ro

Din această succintă comparaţie, rezultă că locuitorii Capitalei au contribuit la ridicarea oraşului lor cu dări relativ foarte mici.

De reţinut că Municipiul Bucureşti începea după 1920 să lupte pentru a deveni un mare oraş european, pe cînd oraşele citate aveau lucrările edilitare şi urbanistice terminate, bugetele lor urmînd să întreţină şi să execute construcţii în limita veniturilor.

Impunerile în Bucureşti au fost mici, în cele două decenii dela războiu încoace, cu toate că el a adăpostit proporţional mai mulţi noui multi-milionari, decît alte oraşe.

Situaţia veniturilor mici din cauza impunerii poate fi interpretată în sensul că a fost o slabă administraţie, de asemenea că exponenţii politici ai vechiului regim nu puteau veni cu mărirea dărilor, fie pentru a nu deveni impopulari — fapt important în regim democrat — fie pentru a menaja averile elitei capitaliste.

Cred că în statul legionar va exista preocuparea principală de a înălţa capitala la locul cuvenit. Progresul şi în această privinţă va trebui să se resimtă curînd, aşa cum impune cadenţa vremilor. Pe această linie de gîndire constructivă facem cîteva propuneri pe care le apreciem indispensabile pentru noua concepţie ce trebue să prezideze activitatea Municipiului.

Socotim necesar şi urgent să se instituească o comisie pentru a controla situaţia Municipiului, în special acea dintre anii 1938—1940, şi care să propună măsuri radicale pentru asanarea finanţelor. Să se aibă în vedere capacitatea de plată a celor îmbogăţiţi şi care au folosit mai mult şi folosesc avantajele Bucureştiului, ca oraş modern. Sunt imobile care, datorită lucrărilor edilitare, au căpătat o plus valută.

Să se oprească orice expropriere, pînă ce nu se verifică situaţia financiară şi se organizează posibilităţile de plată.

Să se întocmească un program pe 10 ani spre a se şti de toţi funcţionarii superiori ai Primăriei ce se urmăreşte şi să se evite schimbarea lui. Acest program urmează a căpăta aprobarea unui for înalt, chiar a Preşedenţiei Consiliului de Miniştri, Capitala Ţării interesînd pe toată lumea.

Programul Primăriei să nu se mărginească numai la partea edlitară, ci în el să se cuprindă în prima urgenţă şi problemele de higienă. In loc să se înceapă cu cheltueli pentru dărîmări, care pot fi oprite sau amînate, să se purceadă cu stă-

www.dacoromanica.ro

ruinţă şi grabă la măsuri efective de întreţinere a sănătăţii publice.

Să se reorganizeze transportul pentru nevoile alimentare.

Să se organizeze aprovizionarea serioasă prin înfiinţări de antrepozite, frigorifere, unde să existe stocuri suficiente pentru a evita urcarea speculantă a preţurilor.

Să se evite pavarea pripită a străzilor, pentru ca să nu mai asistăm la această continuă desfundare a străzilor, ce dă oraşului un aspect urît. Deci mai multă prevedere şi sistematizare a lucrărilor de pavaj.

Să se intensifice controlul şi să se aplice regulile de verificare a întrebuinţării banilor prin organe de stat, din afara Municipiului.

In afară de aceste condiţii de progres, ce le-am enumărat, mai există una care stă deasupra tuturor.

Capitala statului legionar trebue să reflecte specificul romînesc. Conţinînd caracteristicele Romînismului, Capitala Ţării, va reflecta sufletul poporului. Aşa va trăi ea în noi!

Oraşul Bucureşti se va diferenţia de celelalte Capitale de ţări prin particularităţile lui şi tocmai prin aceasta va interesa chiar pe străin. O copie a unui oraş din străinătate nu poate încălzi sufletul nici unui adevărat Romîn şi va lăsa rece şi pe străin.

C. ATANASIU

Intreprinderea – familie

In toate statele revoluţionate în gîndire şi în faptă, familia este considerată ca celulă a naţiunii şi ca atare trebue îngrijită şi tratată ca un bun naţional de cel mai mare preţ. In noua orînduire a statului francez, familia constitue cea dintîi bază a statului şi a naţiunii şi pretutindeni unde această primă asociere a oamenilor trăeşte nestingherită, ea are anumite caracteristici.

In primul rînd familia are un rost în această lume şi anume pe acela de a procrea, rost care prezintă atîta importanţă pentru naţiune, încît nu mai este nevoie a insista asupra lui.

Ea are o organizare condusă de tată, drept cap al familiei cu drepturi cari în familia patriarhală erau atît de largi, că

www.dacoromanica.ro

puteau merge pînă la pedepsirea capitală a membrilor componenţi. In ultimul timp mai cu seamă, de cînd practica unei vieţi uşoare a schimbat rosturile familiei, capul şi-a pierdut din autoritatea necesară şi mebrii şi-au luat libertăţi duănătoare naţiunii.

In forma ei modernă, numită familie conjugală, solidaritatea membrilor în jurul intereselor familiare, a credinţei religioase şi a descendenţei din aceiaşi părinţi, a slăbit mult şi membrii consideră prezenţa sub acelaş acoperiş ca o coincidenţă, nu ca o fericită poruncă dumnezeiască şi de mare rost naţional.

Credem că noua orînduire a romînimei va reda pe mamă căminului, pe copii unei vieţi familiare plină de pilde de moralitate, iar tatăl va deveni părintele mult aşteptat al familiei romîneşti. Un cap care îngrijeşte de familie, sfătuieşte şi dirijează pe cei ai lui, pe noile căi de viaţă.

In aceiaşi familie pot fi membri cu temperamente şi caractere diferite, mergînd pînă acolo că nu-şi găsesc puncte de de contingenţă. Aceasta rămîne totuşi o excepţie, regula generală fiind o similitudine cel puţin în felul de a simţi. O familie a fost şi este legată prin acel lanţ perfect, dragostea, care în cadrul unei frăţeşti convieţuiri poartă pe toţi membrii pe drumul care duce la prosperitatea şi onoarea ei.

Fără dragoste în sînul unei familii nu se poate concepe o conlucrare armonioasă şi atunci cînd ea lipseşte, familia se clatină şi se descompune cel puţin moralicește. Numai prin ea ne explicăm sacrificiile pe care le fac unii părinţi, rupîndu-şi dela gură pentru a da copiilor o educaţie şi o instrucţie cît mai bună în viaţă şi deasemenea pe atîţi copii care îngrijesc de familia din care s'au rupt, cu atîta bucurie în restrîngerea ce şi-o impun pentru a fi de folos alor lor.

Se spune şi se repetă că prosperitatea naţiunii nu este altceva decît suma bunăstărilor unităţilor sociale. Nici nu putem concepe un echilibru social şi economic al unei ţări, în care familiile sunt pauperizate şi neconsumatoare.

Familia de azi nu mai este o unitate de producţie mai ales în lumea oraşelor şi în acea a satelor din ce în ce mai puţin, aşa că în cadrul ei restrîns are preocupări mai mult de consumaţie. Pentru a putea consuma trebuie să produci şi unei comunităţi de consum, solidară şi exigentă, trebuie să fie întreprinderea — familia.

De orice proporţie, o întreprindere este asocierea mai mul-

www.dacoromanica.ro

tor factori necesari pentru a produce sau a desface produsele. Pînă în zilele noastre scopul oricărui întreprinderi era profitul cu orice preţ, pentru a se asigura remunerarea capitalului în primul rînd. Profitul nu poate fi un scop decît pentru o lume total materialistă şi tot atît de greşită ; el rămîne numai un mijloc pentru a putea întări posibilităţile de a îndeplini funcţiunea socială şi naţională a industriei, tot aşa precum învăţătura în şcoală nu este, în general, un scop în sine, ci mijlocul de a ne putea exercita meseria cu cel mai bun randament.

Din cauza acestei concepţii greşite, am avut de înregistrat numeroasele şi profundele conflicte dintre capital şi muncă, primul căutînd şi reuşind să tragă toate foloasele de pe urma unei prosperităţi, în dauna lumii muncitoare. Ţinînd conflictul deschis pe bază materială, muncitorimea a dat lupta pe acelaş termen, nemai înţelegînd viaţa decît numai prin materia ce li-ar fi putut da satisfacţie.

Munca nu este o închiriere a puterilor noastre, după cum nu este nici posibilitatea teoriilor clasice. Nu este nici plăcere, pentrucă ne-am satisface prin ea nevoile, ci de cea mai înaltă datorie care porneşte dela expirarea păcatului strămoşesc. Suntem datori să muncim pentru ţară, suntem datori să-i dăm totul, fără a-i cere prea mult. Munca se măsoară astfel prin serviciul ce-l facem ţării, aşa că mai puţin contează efortul prestat şi mai mult randamentul, adică rezultatul muncii noastre. Văzînd prin această prizmă, vom înţelege că rostul nostru, al capitalului, al conducerii şi al muncii, este de a face servicii ţării. Această unitate de comandament naţional, bine înţeleasă şi conştient acceptată, este temelia construcţiei noui a vieţii economice romîneşti.

Fiind toţi în serviciul comandat al ţării şi trecînd persoana noastră pe planul al doilea de interese, se face prima sudură între factorii actului de producţie. Şi fiecare are un rol de îndeplinit. Dacă în general capitalul este un acumulator de muncă, el reprezintă în cel mai bun caz şi cu mici excepţii, virtuţile înaintaşilor, pe cînd muncitorul intelectual sau manual le afişează pe ale sale proprii. Reiese de aici o superioritate etică a muncii faţă de capital, care rămîne totuşi să-şi îndeplinească importanta sa funcţiune socială şi naţională, atît timp cît se menţine în limitele acestei funcţii.

Munca concepută în sensul serviciului datorat ţării, constitue *scopul* întreprinderii-familie.

Dar aceasta rămîne o simplă formulă pe care unii o vor

www.dacoromanica.ro

înţelege din scrieri şi din conferinţe, dar cei mai mulţi o vor privi rece ca pe orice teorie neînţeleasă. Căci mulţi oameni, dintre cei mai buni, înţeleg mai repede cu sufletul decît cu mintea şi pentru a ajunge aici ne trebuieşte un *mediu* puternic, care să desfiinţeze barierele sufleteşti dintre membrii aceleiaşi naţiuni. Dragostea, care uneşte pe membrii unei familii, este singura capabilă să transforme o întrepridere într'un blòc de granit. Acest sentiment puternic care a năruit răul întotdeauna dela Domnul nostru Isus Christos şi pînă în zilele noastre, îl simţim toţi pentru ţară şi neam, dar esenţialul constă în înţelegerea că prin el nu putem face bine comunităţii naţionale dacă nu îl simţim, faţă de toţi cei cu care colaborăm.

Mişcarea legionară ne face această educaţie. Ea ne dă normele de comparare faţă de camarazi, ne cere depersonalizare în sensul lepădării a tot ce este trufie, împacă libertatea cu autoritatea ea poate transforma în fraţi pe lucrători şi patroni, victimele de odinioară ale utopiei marxiste.

Fără legionarism, o întreprindere romînă nu poate deveni o familie de muncă şi producţie, oricîtă bunăvoinţă ar arăta patronul şi ori cîtă înţelegere ar porni dela muncitorime, căci dragostea pentru ţară, acest mobil al tuturor marilor realizări, este doar rezultanta dragostei reciproce dintre membrii componenţi ai unei întreprinderi-familie.

Au fost încercări de a polariza pe angajaţi în jurul industriilor, reuşite în parte, pentru că ideia de romînizare a vieţii economice la începuturile ei putea solidariza. Dar cînd operaţia era terminată, dispărea idealul, acest ferment al creaţiei permanente, totul lîncezea şi neînţelegerile reluau formele triste de odinioară.

Legiunea ne dă idealul veşnic, care nu este al unui om sau al unei grupări, ci al naţiunei însăşi. Spaţiul în care se plimbă idealul se extinde pînă la graniţele naţiunei, iar durata se pierde în negura vremurilor viitoare.

Ori cîtă diversitate de temperamente sau de caractere ar fi, ele au locul să se încadreze cu cel mai bun randament în acest spaţiu, cuprinzător pentru toţi Românii.

Ori cît de mare să fie întreprinderea, ea se poate tranforma în familie sufletească, pentru că idealurile ei nu pot depăşi niciodată pe acela al naţiunei întregi.

O asemenea întreprindere nu lucrează pentru profit, ci pentru prosperitatea ei, cu care poate contribui la prosteritatea naţiunii.

www.dacoromanica.ro

Patronul și lucrătorii devin camarazi și soldați ai aceluiaș crez, asemănător membrilor unei familii.

O asemenea familie sufletească are nevoie în primul rînd de un „spiritus rector", *un cap* al ei și pentru că ea nu este altceva decît o unitate de producție, acestea trebue să fie și un conducător tehnic, priceput și de specialitate. Unitatea de comandament este strict necesară și dintre formele clasice de organizare științifică o asemenea întreprindere nu se poate conduce decît după tipul miltar, în care șeful dă ordine subalternilor pe cari aceștia le transmit executanților, îi controlează și raportează executarea lor.

Inchegați în aceeași credință, executanții muncesc cu încredera că tot ceeace li se cere este pe linia idealului comun.

Dacă întreprinderea este de proporții reduse, șeful familiei poate avea o competență universală, așa că toate ordinele ar porni exclusiv dela dînsul,pe cînd în cazul unei mari și variate activități, se simte nevoia unui stat major care ca organizație specială, studiază problemele date de șef și-i prezintă soluțiile cele mai potrivite. Desigur tot șeful decide și ordonă punerea în execuție, așa cum crede de cuviință.

Popoarele au început să înțeleagă că în propriul lor interes, trebuie să consimtă a fi conduse de omul care le întruchipează aspirațiile. Cu atît mai mult o întreprindere în care sufletele tuturor bat la unison, trebue să fie condusă de un om cu cît mai întinse drepturi. Acest șef va trebui necondiționat să fie pătruns în cel mai înalt grad de credința comună a membrilor familiei. Nu-l putem concepe lipsit de pregătire în specialitatea întreprinderii pe care o conduce, va avea desvoltat cît mai mult spiritul de inițiativă și se cere să fie capabil să cîștige pe subalterni prin bunătate și mai ales prin dragoste, căci un șef care nu se poate face iubit trebue să se retragă.

La drepturile întinse corespund datorii mari. Șeful rămîne răspunzător de bună starea tuturor colaboratorilor săi. El îi tratează cu asprime cînd se simte nevoe, dar cu echitate totdeauna. Inlocuim intenționat dreptatea cu echitatea, căci prima este legată de rigiditatea textelor de legi, a regulamentelor și a contractelor, pe cînd a doua este interpretarea largă și umană a acestor convenții sociale.

Astfel înțeleg pe șeful care poate pedepsi chiar cu concedierea pe subalternul lipsit de conștiinciozitate și în acelaș timp acordă un ajutor necesar unui lucrător cu greutăți familiare, chiar peste convențiile de salarizare scrise sau nescrise.

www.dacoromanica.ro

Un asemenea conducător se scoboară în mijlocul subalternilor îi adună, îi cercetează, le află necazurile şi le alină.

Cunoaşte, pe cît posibil pe toţi şi observă cu stricteţe ca şi auxiliarii direcţi să activeze şi să formeze în acelaş spirit de frăţietate. El trebue să fie un animator.

Este prea frumos, pentru a nu crede unii că intrăm în domeniul utopiei. Totuşi cred cu toată tăria că în Romînia Legionară, întreprinderile vor deveni familii sufleteşti cel puţin tot atît de solide şi de productive ca în Germania naţional-socialistă.

Aceste întreprinderi-familii vor schimba în profunzime structura economiei romîneşti.

Ing. ION FOTIADE

Civilizaţie şi tradiţie

1. Cunoaştere şi realitate

Nu este o simplă întîmplare că epoca actuală, după o istovitoare aventură spirituală, se întoarce, cu sete aprinsă, către mitologie. Spaţializînd înţelesul temporal al cuvîntului „epocă" — ar trebui să scriem că Europa în special şi în al doilea rînd continentul nou, întrucît reprezintă evul logic, pragmatic, pozitivist, care începe odată cu Renaşterea şi se termină probabil în zilele noastre, — manifestă simptomele de criză ale unei noui faceri spirituale. După aproximativ o jumătate de mileniu, petrecută libertin în mediul datelor „neîndoioase" ale raţiunii, lumea veche a Europei, în acord nemărturisit cu lumea nouă a celor două Americe, simte nevoia unor certitudini nelogice pe care să îşi întemeieze viaţa şi destinul. Procesul este dramatic şi într'adevăr cardinal. Nici nu ne dăm bine seama de însemnătatea şi profunzimea lui. Sunt atît de adînc ancorate în conştiinţele noastre vestigiile şi „tradiţia" raţionalistă a ultimelor veacuri, încît a semnala astăzi că o veritabilă întoarcere la tradiţie însemnează infirmarea poziţiilor spirituale atît de familiare tuturor, apare ca nefiresc. Adevărul este că educaţia intelectualistă a ultimelor veacuri a izbutit să creieze o fire artificială a spiritului european, pe care am adoptat-o cu toţii, mimetic, urmînd exemplul Occidentului; şi care, împotriva mersului natural al tradiţiei autentice, a crescut în noi, aşa ca un arbore stufos, ca o vegetaţie bogată, în stare să acopere

www.dacoromanica.ro

ori să umbrească drumul, fără ca vreodată să poată constitui, ele însele, calea...

Logica, raţiunea, le-am socotit suficiente. Dacă a mai venit şi psihologia, altă disciplină fenomenistă, adică, deopotrivă cu logica: orientînd către cunoaşterea imediată şi a posibilului — ne-am declarat satisfăcuţi. Am zis că e bine, că e destul aşa. Criza spirituală prin care trece astăzi continentul nostru impune ferm o întrebare: cunoaşterea logică ori psihologică a realităţii este îndestulătoare pentru a asigura deplină evoluţie civilizaţiei europene? Sau, altfel întrebînd: aprecierea realităţii din punctul de vedere logic ori psihologic este concludentă în sensul valorilor culturii? In ultima analiză, trebue să admitem acest adevăr: metodele sfîrşesc prin a subordona, calitativ, „obiectul" căruia se aplică. Forma cunoaşterii izbuteşte cu timpul să aservească fondul cunoaşterii, denaturîndu-l: în felul modalităţii formale. Modalitatea cunoaşterii parvine, după o vreme, să ia locul cunoaşterii, substituind astfel forma, metoda şi modul: fondului şi realităţii însăşi. Cu alte cuvinte, cunoaşterea logică şi psihologică a realităţii, din care ultimele secole şi-au făcut un merit ştiinţific, s'ar putea să ne fi îndepărtat simţitor de realitate, dacă nu cumva chiar au orientat sensul civilizaţiei pe alte căi decît acelea firești. Cunoscînd logic şi psihologic realitatea, deci apreciind-o sub raportul acestor modalităţi metodologice, am ajuns să vorbim de o *realitate logică* ori de o *realitate psihologică;* uitînd faptul esenţial, primordial: că realitatea nu poate fi nici logică nici psihologică, dar că ea *este;* iar omul, pentru a izbuti să cunoască oarecare sectoare ale realităţii, a întrebuinţat logica şi psihologia drept metode, drept modalităţi ale cunoaşterii. Dacă este aşa, urmează să adăogăm că deaproape cinci sute de ani, adică începînd cu primele manifestări antitradiţionaliste ale Renaşterii — pentrucă spiritul a reacţionat împotriva modalităţii teologice de a înţelege lumea, mai precis: împotriva modalităţii catolice, aşa cum o interpretau Papii Evului Mediu — ignorăm, în continuare, fondul cunoaşterii, închinîndu-ne formei cunoaşterii. Iar dacă astăzi simţim o criză a spiritului şi vorbim de o criză a conştiinţelor, nu trebue să căutăm răul acolo unde nu se află. Nu trebue deci să pornim la revizuirea metodelor cunoaşterii, dar să ne întrebăm dacă „obiectul" cunoaşterii mai este ori nu vizat de actualele modalităţi ale spiritului. Nu trebue să revizuim metodele, nu trebue să reparăm modalităţile, nu trebue să ne îngrijim de salvarea tiparelor formale. O în-

www.dacoromanica.ro

toarcere eroică, hotărîtă, către ceeace poate fi realitatea însăşi, pe care am pierdut-o din vedere, pentru că am privit exclusiv cu ochii raţiunii, chiar acolo unde logica nu putea explica nimic; o întoarcere către valorile de fond ale civilizaţiei, deci către tradiţie. Ceeace vrea să însemne: o cercetare a tradiţiei însăşi, uitată, ignorată, falsificată: pe la sfârşitul Evului Mediu; nu o adîncire a „tradiţiei" logice, adică a pseudotradiţiei, a tradiţiei formale, care a luat locul celei reale mai înainte ca realitatea să-şi fi putut spune cuvîntul şi să îşi afle adevărata expresie. De o adecvare a formelor la fondul tradiţional nu poate fi vorba atîta vreme cât fondul rămîne necunoscut, ba chiar mistificat: fiind confundat cu modalităţile formale. Civilizaţia europeană trece printr'o criză de fond nu printr'o criză de formă. Dacă am ajuns să nu mai credem în nimeni şi în nimic; dacă alergăm, haotici, în căutarea unui punct de sprijin pe care să repauseze sensul vieţii noastre; dacă auzim pe la toate colţurile că suntem o generaţie care trebue să-şi identifice destinul — o singură constatare îşi face loc: simţim, cu toţii, nevoia unei radicale răsturnări a normelor. Simţim cu toţii nevoia inexorabilă, urgentă, să aflăm care este puterea care ne domină şi căreia trebue să ne încredinţăm. Simţim nevoia să credem, să aflăm semnul ilustrativ al credinţei: acum, când nu mai credem în atotputernicia bietei noastre raţiuni; acum cînd elanul prometeic al Renaşterii s'a arătat insuficient, anemic, generator de criză. Putem păstra formele, avem însă imediată nevoe de valorile fondului. Ceeace reclamă neîntârziat: clarificarea raporturilor dintre pseudotradiţia raţionalistă a Occidentului şi tradiţia însaşi, ca factor determinant al civilizaţiei. Repunem adică în discuţie valoarea civilizaţiei occidentale prin raport la elementul tradiţiei; unul care, se va vedea că nu are nimic comun cu firea logică a continentului nostru, tocmai pentrucă ţine în seamă firea însăşi; însăşi realitatea.

2. Bătrînetea Europei

Atîtea alegaţiuni negative despre logică şi despre valoarea ei, impun o justificare. Fără ca să reluăm aici o discuţie pe care parţial, am consumat-o într'o lucrare anterioară, remarcăm şi de astă-dată că o civilizaţie întemeiată exclusiv pe raţiune poartă în ea germenele insuficienţii şi al caducităţii pretimpurii. In ale sale „Consideraţiuni inactuale" Nietzsche se

www.dacoromanica.ro

miră undeva de bătrînețea Europei. Este o constatare pe care dealtfel a reluat-o Oswald Spengler în lucrarea lui foarte cunoscută „Apusul Occidentului". Tema a fost desbătută apoi, cu aceeași pasiune de un Nicolae Berdiaeff [1]), de un Jacques Maritain [2]), de Henri Massis [3]), Julien Benda [4]), Herman Keyserling și alții. Astăzi, mai toți gînditorii europeni și-au dat avizul, într'un fel sau într'altul, asupra acestei probleme. Toți s'au întrebat, pe rînd, de unde vine, unde se localizează vidul spiritual european? Cum se face că am ajuns să vorbim de „bătrîna Europă" ca de un continent împovărat de vîrstă, intrat aproape în disoluție din pricina vîrstei? Fără să împărtășim nici punctul de vedere spenglerian, unul susținut în ton de Cassandră pesimistă, însă nici optimismul nemotivat și juvenil al altora (Massis), adîncind cunoașterea cauzelor și, pe cît posibil, identificînd adevărata debilitate a duhului european care nu este bătrînețea, propunem o altă ipoteză: continentul nostru este tînăr sub raportul energiei tradiționale, pe care încă nici n'a întrebuințat-o; este însă bătrîn, sub raportul civilizației raționaliste, atomizante, a ultimelor veacuri. Ultimele secole au îmbătrînit Europa mai mult decît miile de ani care le precedă. Evadarea din matca tradițională, petrecută la sfîrșitul Evului Mediu și jocul sburdalnic, libertin, desfrînat, care a avut loc dela 1400 încoace, în mediul heterodox al logicei, — au desorganizat unitatea spiritului european, îngăduind o civilizație desprinsă de fondul mitologic, adică de resursele energetice care i-ar fi asigurat longevitatea. Fără ironie, am putea spune că civilizația europeană astăzi plutește în aer. Intre cer și pămînt. Rupînd legăturile cu pămîntul, mai înainte, mult prea înainte ca să i se împlinească veleatul pentru a se ridica în slava cerului...

Același Nietzsche observă, în tonul sarcastic ce îi este caracteristic, un alt fenomen, tot atît de ciudat: unii europeni nu se sfiesc să afirme, în susținerea civilizației occidentale, astfel cum am apucat-o, că o nouă tinerețe se anunță. O tinerețe care să moștenească bătrînețea și chiar decesul Orientului. Este probabil senzația nefirească și iluzorie pe care o resimte muribundul înainte să-și dea sufletul: i se pare că-i merge, dintr'odată foarte bine; că se va face sănătos...

---

1) V. „Un nouveau moyen-âge", 1927.
2) V. „Théonas", 1921.
3) V. „La defence de l'Occident".
4) V. „La trahison des clercs", 1927; „La fin de l'éternel", 1928.

www.dacoromanica.ro

3. Pentru o civilizaţie tradiţională

Dacă o civilizaţie în sensul spiritualităţii atomizante a occidentului nu mai poate întineri, din moment ce a îmbătrînit în chip firesc, să o lăsăm să moară. Moare de moarte naturală. Nu trebue să ne preocupe cum putem învia morţii, dar cum să fertilizăm solul pe care se va naşte şi din care va creşte noua civilizaţie europeană: întemeiată pe tradiţia ei proprie, nu pe pseudotradiţia modalităţilor metodologice. In faţa energiei mitologice a Asiei, care curînd va germina, canalizîndu-se în forme culturale şi politice (aşa ca odinioară) ce opunem noi, europenii? O civilizaţie care a pierdut contactul cu forţele pămîntene în stare să o alimenteze? O civilizaţie, care n'are nici un contact cu forţele harismatice ale cerului? O civilizaţie care nu este produsul tradiţiei şi pe care Japonezii şi-au însuşit-o în cîţiva ani? Dar cum vom putea să mai rămînem în fruntea celorlalte continente, a căror vitalitate creatoare este asigurată de elementul tradiţional pe care repauzează prezentul şi întreg destinul lor? Să ne întrebăm deci, ce este tradiţia. Să aflăm raportul dintre tradiţie şi civilizaţie.

4. Ce este tradiţia?

René Guénon, un autor francez de mare valoare, deşi uneori condus de prejudecăţi politice, afirmă într'una din lucrările sale că „opoziţia dintre Orient şi Occident n'ar fi avut raţiune să existe dacă ar fi existat şi în Occident civilizaţii tradiţionale“ [5]). Guénon califică spiritul oriental drept „normal“, adică unul care a evoluat firesc pe linia energiei lui mitologice, tradiţionale. Anormal este dimpotrivă spiritul occidental, întrucît a crescut din pseudotradiţia formelor cunoaşterii, nu din însăşi realitatea: care este aceea *realizată de tradiţie*. Ne întoarcem, pentru lămurirea temei, la definiţia tradiţiei. Ce este aşa dar tradiţia, din moment ce îi atribuim un rol atît de hotărîtor? Dece vorbim de realitatea ei ca de singura admisibilă?

Etimologic, tradiţie însemnează ceeace se transmite; ceeace se perpetuează peste vreme; ceeace răsbate timpul. Adîncind cercetarea, urmează să întrebăm: dar ce anume răzbate timpul? Ce anume se perpetuează peste veacuri, deci care este elementul acela substanţial, nepieritor, ce rezistă în timp

5) V. „La Crise du Monde Moderne“, 1927, pag. 52.

www.dacoromanica.ro

şi în spaţiu, infirmînd opera timpului, infirmînd opera spaţiului, infirmînd în sfîrşit, lucrul nefast al oamenilor, atît de orgolioşi de raţiunea pe care le-a dat-o bunul Dumnezeu?

Ar fi foarte dificil — şi nici nu este locul aici — ca să încercăm o definiţie a „perpetuului". Aceasta ar însemna să cunoaştem absolutul. Şi nimeni, în afară de Hegel şi de ceilalţi idealişti ai veacului trecut, pe care într'o lucrare anterioară i-a numit exponenţi ai fenomenismului — nu mai poate fi astăzi atît de prezumţios încît să afirme ce este şi unde se află absolutul. Hegel singur a consimţit să exalteze într'atît raţiunea omului încît să îi pună în sarcină, atribuindu-i-o ca posibilă, cunoaşterea absolutului. Celebra definiţie: „Das Absolute ist der Geist; dies ist die höchste Definition des Absoluten" ni se pare că şi-a cîştigat celebritatea şi puterea de circulaţie mai degrabă prin îndrăzneala decît prin veracitatea ei. Am încercat să indicăm în trecut pe Hegel, pe Fichte, Schelling şi pe ceilalţi exponenţi ai idealismului absolut, ca pe singurii vinovaţi de materialismul în care ulterior au excelat: pozitivismul anglo-francez şi pragmatismul american[6]). Anulînd efortul kantian din „Critica Raţiunii pure" unul veritabil metafizic, autorii fenomenişti au tăgăduit existenţa lucrului în sine, invitînd minţile oamenilor să se considere apte de a cunoaşte însuşi absolutul, cu biata substanţă omenească a duhului nostru mărginit. Ce a urmat, se ştie. Nu numai că nu am cunoscut „absolutul" dar semeţia pseudometafizică a veacului trecut ne-a prăvălit în materialismul cel mai decadent, ilustrativ al civilizaţiei occidentale.

5. Tradiţie şi fenomenism

Reţinem o constatare, dacă nu chiar o concluzie: elementul „perpetuu" adică absolutul, nu îl putem atribui raţiunii omeneşti, ori spiritului individual. O mitologie, o mistică, o legendă a logicei individuale, este falsă şi în orice caz improbabilă. Totuşi o astfel de „tradiţie" restitue ultimile veacuri. Un absolut în sensul atomismului. Unul heterodox, adică unul imposibil... De aici, blestemul care apasă asupra civilizaţiei occidentale, crescută sub semnul pseudoabsolutului unei pseudotradiţii. Atunci, care este adevărata tradiţie? Unde vom găsi, cum vom afla mai multă certitudine? Ce sau cine exprimă

6) V. „Realitate şi Eroare", 1939.

www.dacoromanica.ro

elementul perpetuu, învingător al veacului şi al efemeridei individualiste ? Dacă spiritul logic nu, oare „durata" psihologică, aşa cum pretinde Bergson ? Nu vom reveni nici de astădată asupra celor scrise în „Realitate şi Eroare" drept răspuns al atîtor întrebări. Menţinem însă concluzia : întrucît se referă tot la „realitatea" fenomenală, adică la sesizarea singulară a unuia sau a altuia, psihologismul bergsonian cunoaşte tot atît de puţin „elementul perpetuu" ca şi dialectica lui Hegel. Atît logica cît şi psihologia sunt discipline atomizante, individualizante, centrifugale. O civilizaţie întemeiată pe atare modalităţi de cunoaştere a realităţii, nu va putea pretinde niciodată că este tradiţională, pentrucă tradiţie însemnează perpetuitate în sensul absolutului, nu disoluţie, nu individuare, nu reducerea la unitatea cognitivă a eului singular. Deaceea, nu putem admite, pînă la urmă, nici opiniile lui René Guénon. Intr'o lucrare ulterioară aceleia citată mai sus, după ce semnează un admirabil capitol despre „înţelesul tradiţiei", scoţînd acest înţeles din sfera accepţiunii occidentale, Guénon pune concluziuni tocmai contrare acelora la care ne puteam aştepta [7]). Ca să infirme vocaţia metafizică a tradiţiei şi a filosofiei germane, atît de strîns înrudită cu aceea hindusă, autorul francez ajunge să pledeze pentru o metafizică intelectualistă, una care Guénon crede că ar fi proprie spiritului francez şi care ar fi „adevărata" metafizică, în sensul „adevăratei" tradiţiuni. Vom arăta mai departe că Guénon nu are dreptate. Nici faţă de cercetările lui anterioare, nici faţă de adevărul ştiinţific. Mobilurile politice pot adesea să întunece disciplina de gîndire a celor mai reputaţi savanţi. Este cazul lui Guénon. Nu numai că tradiţia germană, în acord cu tradiţia orientală, este alogică şi antiintelectualistă, dar tradiţia poporului francez, ea însăş, în formaţiunea ei pură, aceea celtică, nu poate fi confundată cu intelectualismul occidental ; incapabil să determine formarea unei tradiţii, deci inapt să întemeieze, în absolut, în perpetuitate, o civilizaţie.

6. Ideea structurilor etnice

Este timpul să ne gîndim totuşi, constructiv, la o definiţie a tradiţiei. Dacă logica şi psihologia, adică realitatea considerată logic şi psihologic, au creiat o falsă tradiţie europeană,

7) V „Introduction générale à l'étude des doctrines Hindous", 1932.

www.dacoromanica.ro

deci au condus la formarea vidului deasupra căruia stă suspendată astăzi civilizaţia continentului nostru, ce poate fi însă tradiţia veritabilă?

Intr'un capitol următor al acestei lucrări emitem teoria structurilor etnice. Fără să prejudiciem cadrul ideativ al paginilor viitoare, o enunţare tematică a principiilor desvoltate mai departe îşi află aici, locul nimerit.

Ideea de tradiţie trebue condiţionată de ideea structurilor etnice. Structurile etnice, la rîndul lor, se realizează, temporal, în ceeace vom numi *durată mitologică,* iar spaţial, prin expresia geo-politică a unei colectivităţi. Pentrucă este perpetuitate, pentrucă tinde către absolut, tradiţia nu poate fi făurită aşa dar de mintea omului (logică) ori de simţirea lui (psihologie). Trebue să renunţăm odată pentru totdeauna la gîndul că ne putem alcătui singuri destinul ori tradiţia. Este aci o prezumţiozitate moştenită dela orgoliosul veac al XIX-lea, împotriva căruia ne ridicăm, cu fermitate. Individul singur nu poate alcătui o structură etnică nici cu mintea, nici cu inima lui, oricît s'ar strădui. Chiar dacă ar trăi cîteva sute de ani. Tot astfel, după cum o singură generaţie nu poate realiza durata mitologică a unei colectivităţi, oricît de răspîndită, oricît de numeroasă ar fi acea colectivitate. La facerea structurilor etnice colaborează efectiv, cu necesitate, timpul legendar şi spaţiul geo-politic. Tradiţia îşi află substanţa nepieritoare, elementul de perpetuitate, în cele două coordonate: spaţiul şi timpul, fecundate în decorul istoric al colectivităţilor. Dacă absolutul nu ascultă nici de logică nici de psihologie, dacă deci, după cinci sute de ani de raţionalism (la care trebue să adăogăm desigur pe acela antic, datînd dela Parmenide, Platon, Aristot) „elementul perpetuu" nu s'a relevat civilizaţiei occidentale, care a rămas astfel tot o civilizaţie fără tradiţie, cu toată vechimea ei, cu toată bătrîneţea continentului european — este fiindcă pseudorealitatea logică şi pseudorealitatea psihologică, nu pot „dura" în timpul mitic şi în spaţiul etnic. O întoarcere la tradiţie însemnează aşa dar o cunoaştere mitologică; o sesizare a realităţii mitologice. Dacă logic şi psihologic absolutul este imposibil de ajuns, continuitatea în timp şi în spaţiu pe care o conferă tradiţia conduce la unificarea realităţii: tendinţa de totdeauna a tuturor sistemelor metafizice.

www.dacoromanica.ro

7. O definiție preparatoare

Reținem că perpetuitatea, tradiția, nu o pot exprima decît logosul și biosul colectiv, logosul și biosul etnic: unitatea mitologică a colectivității. Tradiția hindusă se regăsește în perpetuitatea Vede-lor, cristalizată în cele patru scripturi: Rig-Veda, Yajur-Veda, Sîma-Vêda și Atharva-Vêda [8]). Datele cronologice, adică istoricismul logic, sec, împotriva căruia se ridicase Nietzsche, au prea puțină importanță în urzeala „Vedelor". Guénon scrie textual: „circumstanțele istorice, nu mai puțin decît alte contingențe, nu exercită nicio influență asupra fondului doctrinei care are un caracter imuabil și pur atemporal" [9]). Sîmburele perpetuității, elementul central al tradiției, nu se regăsește în succesiunea rectilinie a datelor istorice, nici nu depinde de varietatea haotică, divagantă, a acestora. Fiecare eveniment, nu poate schimba „principiile" care asigură unitatea cosmică a doctrinei vedantice. Este cea mai pur metafizică tradiție; ideea perpetuității, strîns corelațională de „principiile fundamentale", respectă ideea unificării cosmice, care îi servește de fundament.

In China tradiția are aceeași origină anonimă, colectivă și temporală. Principiile metafizice „taoiste" descind dintr'o tradiție primordială („Yi-King") iar aceasta, la rîndul ei își află o parte din rădăcinile sale în amestecul de instituțiuni sociale cunoscute sub numele de „confucionism" [10]). In felul acesta „se restabilește continuitatea esențială a civilizației extrem-orientale, întemeiată pe tradiție" — observă Guénon.

Cu Islamul se petrece un fenomen similar aceluia european din Evul Mediu. Ideea de perpetuitate, de tradiție, întrunește în structura ei pe de o parte elementul metafizic oriental, pe de alta pe cel religios. Intr'un capitol următor vom vedea dacă bivalența tradiției islamice este un semn de tărie calitativă ori nu. Constatăm deocamdată că, în mod general, ideea de perpetuitate, esențială tuturor tradițiilor autentice, are o origină profund colectivă, adînc și anonim temporală; dacă nu chiar atemporală.

Astfel judecînd putem formula, în chip preparator, următoarea definiție: tradiția este ceeace rezistă în timp și în spațiu; iar în timp și în spațiu rezistă structurile etnice, pentrucă la formarea acestor structuri colaborează intens durata mito-

8) Cf. Guénon, op. cit., pag. 171.
9) Idem, pag. 173.
10) Cf. Guénon, op. cit., pag. 77.

www.dacoromanica.ro

logică şi spaţiul geo-politic. Pe deasupra modurilor individuale ale cunoaşterii (logica şi psihologia) realitatea mitologică stă la baza tradiţiei şi a civilizaţiei. In legendă „fizionomia popoarelor şi a timpurilor prezintă un relief, o realitate sesizantă, care lipseşte prea adesea istoriei autentice" — observase Hersart de la Villemarqué într'o lucrare destul de veche [11]). Dacă teoria „prezentului continuu", acel sentiment neistovit al prezentului, nu se poate aplica realităţii psihologice, aşa cum postulează Bergson (durată) — realitatea mitologică, ca factor al structurii etnice, contopeşte într'adevăr trecutul în prezent, anticipînd, în durata mitologică a prezentului, viitorul. Recitînd legenda Sf. Patriciu şi a magului Taliésinn, ambele exprimînd atît de viu fondul tradiţional celtic, de care „civilizaţia" occidentului pare să fi uitat cu desăvîrşire — Edouard Schuré vorbeşte adecvat „de acei primi profeţi ai rasei, cari cunoşteau trecutul şi vedeau viitorul, pentrucă trăiau în Eternul-Prezent" [12]). Acelaş autor mai defineşte undeva legenda ca „un vis lucid al sufletului unui popor", o „manifestare directă a revelaţiei sale vii, care ca o dublă conştiinţă, mai profundă, reflectează viitorul în prezent". Conştiinţa despre care scrie Schuré nu este nici dublă nici triplă. Este conştiinţa miilor şi milioanelor de oameni aparţinînd aceleiaşi colectivităţi etnice; este conştiinţa sutelor şi miilor de ani de împreună-vieţuire geo-politică. Este conştiinţa perpetuităţii în sensul absolutului, element definitiv al tradiţiei.

8. Civilizaţie şi tradiţie

Dacă etimologic şi metafizic ideea de tradiţie a demonstrat un caracter antiindividualist şi antiintelectualist, în scopul de a deslusi vocaţia absolutistă a perpetuităţii — discuţia raportului dintre civilizaţie şi tradiţie pretinde însă o cunoaştere mai amănunţită a fondului tradiţional. Un exemplu în această direcţie îl oferă eroarea în care cade René Guénon. După ce face elogiul Orientului, arătînd că acolo civilizaţia se identifică, firesc, cu tradiţia; după ce scoate în relief, în chip meritoriu, opoziţia care există, din acest punct de vedere, între Orientul tradiţionalist şi civilizaţia occidentală: care nu se întemeiază pe tradiţie; după ce, în sfîrşit, reaminteşte faptul, foarte cunoscut, că Orientul este mai organic, mai unitar, pentrucă trăeşte sub semnul metafizic al unificării, nu sub acela haotic, dizolvant,

11) V. „La légende celtique et la poésie des cloitres" 1887, p. VII.
12) V. „Les grandes légendes de France", 1929, éd. 26, pag. III.

www.dacoromanica.ro

atomizant, al individualismului intelectualist occidental, — Guénon își uită premizele, punînd concluziuni protivnice ideilor pe care le promovează în cărțile sale. In numele unui intelectualism cu totul impropriu atît ideei de tradiție cît și aceleia de civilizație tradițională, Guénon condamnă într'un capitol final din „Introduction Générale à l'Etude des Doctrines Hindous" ideile „nebuloase ale pseudometafizicei germane" [13]). Or, Guénon însuși o afirmă cîndva a vorbi de tradiția intelectualistă a Occidentului însemnează a mărturisi lipsa lui de tradiție. Nu pentrucă are o legendă prea bogată ori „prea nebuloasă" poate fi acuzată o colectivitate etnică, dar pentrucă nu are legendă și dacă nu o are. Dealtfel ideea intelectualismului în tradiție nu este valabilă nici pentru Franța cu atît mai puțin pentru „nebuloasa" Germanie. Ea este respinsă, între alții, de Edouard Schuré. „Sufletul interior și profund al Franței este sufletul celtic", scrie acest autor. Iată o definiție dată de Schuré sufletului celtic, una care ține prea puțin în seamă metafizica intelectualistă: mai mult mistic decît rațional, mai mult entuziast decît abil, mai degrabă intuitiv decît artist, mai mult muzicant decît pictor, mai mult poet decît filozof, geniul celtic este un mare cunoscător al sufletului și al misterelor lui" [14]). Sufletul breton, despre care folkloristul Gharles le Goffic spune că „s'a detașat ca un Gulf-Stream spiritual din fundurile Ocultei"... [15]).

*

Mai putem vorbi de caducitatea inexorabilă a continentului european? Da, întrucît ne referim la pseudotradiția intelectualistă care stă la baza actualei civilizații occidentale, condamnată nu numai să îmbătrînească, dar chiar să moară. Cînd vom analiza elementele structurei etnice pe care am întemeiat ideea perpetuității și a tradiției, se va vedea că datele imediate ale conștiinței mitologice țin socoteală atît de cer cît și de pămînt. Civilizația occidentală, repetăm: nu calcă pe pămînt, fără să se fi ridicat însă nici la zenitul boltei astrale...

Din punctul de vedere al tradiției pe care *n'a trăit-o*, Europa apare îngrijorător de tînără...

MIRCEA MATEESCU

13) V. Guénon, op. cit., p. IV, cap. II, „L'influence allemande", p. 286.

14) V. Schuré, op. cit. pag. 294.

15) V. Prefața la carea lui O. L. Aubert: „Légendes traditionnelles de la Brétagne", Rennes, 1931, pag. VIII.

www.dacoromanica.ro

REVISTA CĂRȚILOR

W. KRUGMANN, — *Südosteuropa und Grossdeutschland, — Entwicklung und Zukunftsmöglichkeiten der Wirtschaftsbeziehungen,* 204 pg. + 21 tabele. Breslau, 1939.

Interesul deosebit pe care îl arată toate cercurile germane față de problemele noastre economice a dat naștere unei bogate literaturi de informație.

Cartea cu titlul de mai sus, în care autorul își propune să facă un istoric al raporturilor economice germane cu restul țărilor sudesteuropene și să prezinte și posibilitățile de desvoltare în viitor, — poate fi considerată ca o prezentare generală foarte utilă. După însești constatările autorului, a lipsit pînă acum un izvor mai amplu de informație, toate lucrările anterioare neprezentînd problemele decît descriptiv, fără să expună și toți factorii economici complimentari ; amănunte asupra desvoltării comerțului, procesul de industrializare, starea socială și mai ales starea agricolă. Tocmai acestea sunt punctele asupra cărora autorul își propune să insiste mai mult.

Dela început constată că relațiunile economice germane au fost serios stînjenite de trei tendințe contrare: Mica Antantă, tendința Italiei de a-și asigura supremația economică în Europa Centrală și Blocul Balcanic. O greșală destul de mare a trecutului a fost faptul că Germania a lăsat pe seama Austro-Ungariei desvoltarea relațiilor ei cu sudestul european ; ceeace n'a fost tocmai favorabil.

Face apoi un scurt istoric al relațiunilor economice germane cu diferitele state. Ajungînd la Romînia constată că acestea au fost în general restrînse. Cîteva tabele statistice, după „Statistisches Jahrbuch", sprijină această părere. Vorbind despre tratatul din 29 Martie 1939, din București, spune că acesta înseamnă un nou capitol mult mai bogat al relațiunilor econo-

www.dacoromanica.ro

mice, dînd în acelaş timp şi posibilitatea de a mări şi armoniza legăturile comerciale şi cu celelalte state din sudestul european.

Un capitol în care expune observaţii foarte utile şi bogate în concluzii, este intitulat „Caracterizarea structurii economice a ţărilor din sud-estul european, — schimbări în structura economică".

Autorul crede că Romînia este ţara care după locuitori şi suprafaţă este cea mai mare din ţările sudest europene, iar prin importanţa zăcămintelor ei de petrol are cele mai bune perspective să devină ţară nu numai de consum, ci şi de producţie industrială. Dă apoi indicele de producţie industrială şi fixează liniile generale favorabile desvoltării viitoare.

In privinţa agriculturii stabileşte că cercurile romîne au dat maximul de interes desvoltării agricole deoarece au considerat-o factorul de bază al vieţii economice. Mare rol în progresul agriculturii atribue creditului agricol, pe care îl găseşte la noi destul de accesibil. Insistă apoi asupra tendinţei cercurilor romîne din ultimul timp de a stabili preţul minim de vînzare al produselor agricole, cît şi industrializarea treptată a vieţii agricole.

Intr'alt capitol tratează despre „Bazele de producţie ale sudestului european, — condiţiuni geologice şi climatice". Clima ar prezenta aceleaşi variaţiuni în toate statele acestea. In general toate intemperiile vin dela Nord-Est şi nu produc mari schimbări de temperatură.

Vorbind despre bogăţiile minerale şi ale subsolului spune că Romînia a făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru a-şi mări producţia, ceeace a şi reuşit la cîteva metale ca de ex. cromul, aluminiul şi în măsură mai mică plumbul.

Informaţiuni deosebit de valoroase cuprinde marele capitol în care tratează pe larg, importanţa petrolului şi posibilităţile de export ale Romîniei. Tabelele statistice şi datele complimentare pe care le dă în cursul expunerii, fac această carte utilă şi sugestivă.

www.dacoromanica.ro

Nu mai puțin judicioase sunt observațiunile pe care le face autorul asupra populației, situației sociale în diferitele ei raporturi cu economia și posibilitățile ei de desvoltare.

Romînia prezintă mari avantaje și multe resurse pe care le crede utile numai printr'o raționalizare complectă a producției și un schimb mai intens economic la care să fie interesați cît mai mulți factori ai vieții industriale și comerciale.

CAIUS JIGA

A apărut:

TRAIAN BRĂILEANU

SOCIOLOGIA ȘI ARTA GUVERNARII

Ediția II-a completată

Editura „Cartea Românească"

Pagini 400 Lei 125

Redacția și Administrația revistei s'a mutat:

București Srada ATENA 27

---

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE
ARTE GRAFICE
AL ZIARULUI
UNIVERSUL
BUCUREŞTI, STR.
BREZOIANU, 23–25

7 Lei Exemplarul

www.dacoromanica.ro